

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025-2026
Anul de studiu II / Semestrul 4

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filologie
1.3. Departamentul	Departamentul de Istorie, Arheologie și Patrimoniu
1.4. Domeniul de studii	Științe Umaniste și Arte
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii/calificarea*	ARHEOLOGIE/ Arheolog (COR 263206), istoric (COR 263302), promotor local (COR 263220)/ 2633 - Filozofi, istorici și specialiști în științe politice / Acces în ciclul de masterat

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Limba izvoarelor istorice. Limba latină		2.2. Cod disciplină		A.2205			
2.3. Titularul activității de curs			-						
2.4. Titularul activității de seminar / laborator			Conf. univ. dr. Marcela CIORTEA						
2.5. Anul de studiu		II	2.6. Semestrul		4	2.7. Tipul de evaluare (E/C/V/P)	C	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F - facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	2	din care: 3.2. curs	-	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	-	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					4
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					4
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					

3.7 Total ore studiu individual (a+b+c)	18
3.8 Total ore activități universitare (d+e+f+3.4)	32
3.9 Total ore pe semestru (3.7+3.8)	50
3.10 Numărul de credite**	2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Limba latină
4.2. de competențe	C4. Utilizarea adecvată de criterii și metode standard de evaluare, pentru a aprecia calitatea, meritele și limitele unor procese, programe, concepte, proiecte, metode și teorii, utilizate la un nivel de bază a metodelor specifice unei științe auxiliare istoriei; C4.1. Utilizarea cunoștințelor de bază referitoare la o știință auxiliară istoriei; C4.2. Raportarea diverselor texte la diversele lor contexte istorice; C4.3. Descifrarea și traducerea unui text de dificultate redusă; C4.4. Stabilirea specificului tematic al textului studiat și compararea diferitelor texte între ele; C4.5. Utilizarea informațiilor din textele descifrate și interpretate în prezentarea unor fenomene sau fapte istorice.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	-
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sală de seminar.

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C2. Efectuează cercetare științifică - se angajează în conceperea sau crearea de noi cunoștințe prin formularea de întrebări în legătură cu cercetarea, prin cercetarea, îmbunătățirea sau dezvoltarea de
-------------------------	--

	C5. Întocmește rapoarte de lucru - întocmește rapoarte de lucru care sprijină gestionarea eficace a relațiilor, documentații și evidențe conform unor standarde înalte. Întocmește și prezintă rezultate și concluzii într-un mod clar și inteligibil, ca să poată fi înțelese de nespecialist
Competențe transversale	

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cuprinderea într-o structură unitară și coerentă a principalelor teorii privitoare la istoria limbii latine
7.2 Obiectivele specifice	O1. Introducere teoretică în studiul științific al istoriei limbii latine, cunoașterea principalelor aspecte din evoluția cronologică a disciplinei O2. Exersarea inteligenței, impunerea rigorilor gândirii, dezvoltarea metodei, a calităților logice și a calităților lingvistice în vederea formării unor idei clare cu privire la istoria limbii latine O3. Cuprinderea într-o structură unitară și coerentă a problemelor privitoare la istoria limbii O4. Formarea unei baze de orientare cu largă deschidere spre aprofundarea ulterioară a temelor prin studiu individual; stăpânirea corectă a termenilor de specialitate O5. Asimilarea principalelor date din istoria disciplinei; integrarea fenomenelor de limbă în contextul mai larg al valorilor de cultură și civilizație; perceperea relației de interdisciplinaritate: lingvistică, istorie, geografie, sociologie, psihologie etc.

8. Conținuturi*

8.2. Curs practic	Metode	Observații
1. Antichitatea. Limba latină arhaică și clasică Inscripțiile (<i>Fibula de la Praeneste. Sarcofagul lui Scipio</i>). Jurnalul de război (Caesar, <i>De Bello Gallico</i>). Cronica (Titus Livius, <i>Ab urbe condita</i>). Monografia (Salustius, <i>De conjuratione Catilinae</i>). Discursul (Cicero, <i>Exordium ex abrupto. Prima catilinară</i>). Corespondența (Cicero, <i>Către Atticus</i>). Portofoliu (Plutarh, <i>Viețile paralele. Caesar și Macedon</i>) Timp alocat: 4 ore. Suport de curs: Marcela CIORTEA, <i>Vademecum. Limba izvoarelor istorice: limba latină. Curs practic</i>, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2021. ISBN 978-606-613-198-8. UAB – C – 811.124 C 53.	Învățare prin descoperire Exerciții	Bibliografie: Caesar, C. J. <i>Comentarii</i>, cum prosodiae signis tabulisque geographicis, Lugudni, apud Pelagaud et Lesne, Biblio-Typographos Suae Sanctitatis, Succesores Rusand, 1839. UAB-T- 811.124 C72. Cæsar, C. Iulius, <i>Războiul galic. Războiul civil</i>, traducere, note și indice de Janina Vilan Unguru (<i>Războiul galic</i>) și de Elisabeta Poghiric (<i>Războiul civil</i>). Studiu introductiv, note și indice de Cicerone Poghiric, Editura Științifică, București, 1964. UAB-C-94(100)".../05"C12. Ciceronis, M. Tullii, <i>In Catilinam orationes quattuor</i>, text latin adnotat pentru clasa a VI-a secundară de A.I. Bujor și Fr. Chiriac, Editura Cartea Românească, București, s.a. UAB-C-821.124 C 49. Cicero, Marcus Tullius, <i>Opere alese</i>, ediție îngrijită de G. Guțu, vol. I, Editura Univers, București, 1973. UAB-C-821 C 49. Ignat, Mircea, <i>Epigrafe latină. Îndrumar</i>, Universitatea Ștefan cel Mare, Suceava, 1998. UAB-C-90 I 39 (Sală). Mommsen, Theodor, <i>Istoria romană</i>, vol. III, traducere de Joachim Nicolaus, Editura Științifică și Pedagogică, București, 1988. UAB-C-94 M 88. <i>Operile</i> lui Caius Sallustius Crispus, traducere din limba latină precedată de un studiu introductiv de Fr. Chiriac, Tipografia Cultura Neamului Românesc, București, 1924. UAB-C-94 S 17. Sallusti, C. Crispi, <i>De conjuratione Catilinae. De bello Jugurthino</i>, texte latin publié avec une notice sur la vie et les ouvrages de Salluste, des observations sur la langue, la grammaire et l'ortographe, des arguments et des notes, des illustrations et une carte par R. Lallier, sixti�me tirage revu par M. F. Antoine, Librairie Hachette et Cie, Paris, 1888. Titus Livius, <i>De la întemeierea Romei</i>, în vol. <i>Proză istorică latină. Caesar, Sallustius, Titus Livius, Quintus Curtius, Tacitus, Suetonius</i>, în rom�ne�te de Radu Albala, studiu introductiv �i note bio-

		bibliografice de Mihai Nichita, Editura pentru Literatură Universală, București, 1962. UAB-C-94 T 65. Titus Livius, <i>Ab Urbe condita</i>, în vol. <i>Antologie de texte în limba latină</i>, de Ioana-Ruxandra Ciucă, Marian Ciucă, Natalia Trandafirescu, Editura All Educațional, București, 2002.
2. Antichitatea. Limba latină postclasică Analele (Tacit, <i>Annales</i>). Biografia (Suetoniu, <i>Divus Julius</i>). Istoriografia (Tacit, <i>Germania</i>). Autobiografia (<i>Res gestae Divi Augusti</i>). Corespondența (Plinius cel Tânăr, <i>Epistulae Trajano imperatori</i>). Panegiricul (Plinius cel Tânăr, <i>Panegyricus Traiano Imperatori</i>). Portofoliu (Suetoniu, <i>Viețile celor XII cezari</i>) Timp alocat: 4 ore. Support de curs: Marcela CIORTEA, <i>Vademecum. Limba izvoarelor istorice: limba latină. Curs practic</i>, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2021. ISBN 978-606-613-198-8. UAB – C – 811.124 C 53.	Învățare prin descoperire Exerciții	Bibliografie: *** <i>Res gestae Divi Avgusti. Faptele Divinului Augustus. Πραξεις Σεβαστου Θεου</i>, ediție trilingvă, traducere și glosar latin-grec de Marius Alexianu și Rodica Curcă, ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii, appendice și indice de Nelu Zugravu, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2004. UAB-C-94(100)".../05" R47 (Sala de lectură C). Ignat, Mircea, <i>Epigrafie latină. Îndrumar</i>, Universitatea Ștefan cel Mare, Suceava, 1998. UAB-C-90 I 39 (Sală). Matei, Horia C., <i>O istorie a lumii antice</i>, cuvânt înainte de Acad. Emil Condurachi, Editura Albatros, București, 1979. UAB-T- 94(37) M47. Plini Secundi, C. Caecili, <i>Epistularum libri novem. Epistularum ad Traianum liber. Panegyricus</i>, recognovit Henricus Keil, Lipsiae, sumptibus et typis B.G. Teubneri, MDCCCLIII. Plinius cel Tânăr, <i>Opere complete</i>, traducere, prefață și note de Liana Manolache, Editura Univers, București, 1977. Suetonii, C. Tranquillii, <i>Vitae XII Caesarum</i> et quae ex illustribus grammaticis ac claris rhetoribus supersunt, cum prioris partis collatione facta ab C.L. Salmasio ad M.S. codicem memmianum integra, adjectis emendationibus Jacobi Gronovii, Lugudni Batavorum, Ex Officina Luchtmanniana, 1745. Suetonius, C. Tranquillus, <i>Viețile celor doisprezece cezari</i>, traducerea de David Popescu și C.V. Georoc, studiu introductiv de David Popescu, Editura 100+1 Grammar, București, 2005. UAB-C-94 S 94. Taciti, Cornelii, <i>Annales ab excess Divi Augusti</i>, tekst bezorgd door Dr. J.D. Meerwaldt, Deel II, Boek XI-XVI, N.V. Numa, Nieuwe Uitgeverij, Amsterdam, 1943. Tacitus, Cornelius, <i>Anale</i>, traducere din limba latină, introducere și note de Gheorghe Guțu. Confruntarea textului a fost realizată de Gabriela Creția. Editura Humanitas, București, 1995. UAB-C- 94(100)".../05" T 12 (Sala de lectură C). Taciti, C. C., <i>De situ, moribus et populus Germaniae libellus</i>, textu recognito edidit Dr. I.B. Durach, Ratisbonae, sumtibus et typis Friderici Pustet, MDCCCXXIX. Tacit, Cornelius, <i>Despre originea și țara germanilor</i>, traducere din limba latină și note de Teodor A. Naum, prefața de N. Lascu, Editura Științifică, București, 1957. UAB-T- 821.124 T12.
3. Antichitatea. Limba latină târzie Tratatul istoric transdisciplinar (Pseudo-Aurelius Victor, <i>Epitome de Caesaribus</i>). Portretul (Eutropius, <i>Breviarium historiae romanae</i>). Listele (<i>Conciliul ecumenic de la Nicaea</i>). Cronica (Ammianus Marcellinus, <i>Res Gestae a fin Cornelii Taciti</i>). Geografia (Festus, <i>Breviarum rerum gestarum Populi Romani</i>). Portofoliu (Flavius Vopiscus, <i>Viața împăratului Aurelian</i>) Timp alocat: 4 ore. Support de curs:	Învățare prin descoperire Exerciții	Bibliografie: *** <i>Fontes historiae Daco-romanae christianitatis = Izvoarele istoriei creștinismului românesc</i>, traduceri inedite din latină și greacă de Mihaela Paraschiv, Claudia Tărnăuceanu, Wilhelm Dancă, selecția textelor, studiu introductiv, notițe bibliografice, note și comentarii, indice de Nelu Zugravu, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2008. Eutropii, <i>Breviarium Historiae Romanae</i> / Eutropius, <i>Istoria romană prescurtată</i>, text bilingv, ediție, traducere și comentarii de G. Popa Lisseanu, în G. Popa Lisseanu, <i>Izvoarele istoriei românilor</i>, vol. X, Tipografia Bucovina, București, 1936. UAB-T-929.653 P79. Flavii Vopisci Syracusii, <i>Vita Divi Aureliani / Viața Împăratului Aurelian</i> de Flavius Vopiscus, traducere și comentarii de G. Popa Lisseanu, în G. Popa Lisseanu, <i>Izvoarele istoriei românilor</i>, vol. IX, Tipografia Bucovina, București, 1936. UAB-T-929.653 P79. Festus, <i>Breviarum rerum gestarum Populi Romani / Scurtă istorie a poporului roman</i>, editio bilingvis, traducere de Marius Alexianu și Roxana Curcă, ediție îngrijită, abrevieri, studiu introductiv, note și comentarii, indice de Nelu Zugravu, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași, 2003.

Marcela CIORTEA, <i>Vademecum. Limba izvoarelor istorice: limba latină. Curs practic</i>, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2021. ISBN 978-606-613-198-8. UAB – C – 811.124 C 53.		Ignat, Mircea, <i>Epigrafiile latine. Îndrumar</i>, Universitatea Ștefan cel Mare, Suceava, 1998. UAB-C-90 I 39 (Sală). Marcellini, Ammiani, <i>Bellum Gothicum</i> / Ammian Marcellin, <i>Războiul cu Goții</i>, text bilingv, ediție, traducere și comentarii de G. Popa Lisseanu, în G. Popa Lisseanu, <i>Izvoarele istoriei românilor</i>, vol. XIII, Tipografia Bucovina, București, 1939. UAB-T-929.653 P79. Pseudo-Aurelius Victor, <i>Epitome de Caesaribus</i> / <i>Epitomă despre împărași</i>, editio bilingvis, traducere și considerații lingvistice de Mihaela Paraschiv, ediție îngrijită, abrevieri, studiu introductiv, note și comentarii, indice de Nelu Zugravu, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași, 2012. Strechie, Mădălina, <i>Istorici latini și operele lor: fragmente</i>, Editura Universitaria, Craiova, 2006. UAB-T-94(37) S90. Vasiliev, A.A., <i>Istoria Imperiului Bizantin</i>, traducere și note de Ionuț-Alexandru Tudorie, Vasile-Adrian Carabă, Sebastian- Laurențiu Nazăru, studiu introductiv de Ionuț-Alexandru Tudorie, Editura Polirom, Iași, 2010. UAB-C-94(100) V 34. Yourcenar, Marguerite, <i>Memoriile lui Hadrian, urmate de Caietele de note la Memoriile lui Hadrian</i>, traducere și cuvânt înainte de Mihai Gramatopol, Editura Humanitas, București, 1994.
4. Evul mediu. Latina medievală timpurie Manualul juridic (<i>Iustiniani Institutiones</i>). Novelele (<i>Lex Salica</i>). Capitulariile (<i>Capitularia regum Francorum</i>). Cronica (Iordanes, <i>Getica</i>). Biografia (Eginhard, <i>Vita Karoli Magni</i>). Portofoliu (Patrick J. Geary, <i>Merovingienii</i>) Timp alocat: 4 ore. Suport de curs: Marcela CIORTEA, <i>Vademecum. Limba izvoarelor istorice: limba latină. Curs practic</i>, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2021. ISBN 978-606-613-198-8. UAB – C – 811.124 C 53.	Învățare prin descoperire Exerciții	Bibliografie: *** <i>Adagii juridice latinești traduse și comentate de prof. dr. doc. Vladimir Hanga</i>, Editura Lumina Lex, București, 1998. UAB-C-34 H 22 (Sala de lectură). *** <i>Capitularia Regum Francorum</i>, în <i>Monumenta Germaniae Historica</i> (ed. Alfred Boretius), <i>Legum sectio II</i>, tom I, partea I, Hanovra, 1881. *** <i>Lex Salica</i>, herausgegeben von Johannes Merkel mit einer Vorrede von Jacob Grimm, Berlin, Verlag von Wilhelm Hertz, MDCCCL. Diehl, Charles, <i>Marile probleme ale istoriei bizantine. Figuri bizantine</i>, vol. I-II, traducere de Ileana Zara, prefață și tabel cronologic de Dan Zamfirescu, Editura pentru Literatură, București, 1969. UAB-C-94 D 41. Eginhard, <i>Vita Karoli Magni</i> / <i>Viața lui Carol cel Mare</i>, ediție îngrijită, traducere, studiu introductiv și note de Anca Crivăț, Editura Vremea, București, 2001. UAB-C-94C 26E. Geary, Patrick J., <i>Merovingienii. Europa înainte de Carol cel Mare</i>, traducere de Cosmin Popa-Gorjanu, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2009. UAB-C- 94(100)"04/14" G 28. Jordanes, <i>Getica</i> / Iordanes, <i>Getica</i>, text bilingv, ediție, traducere și comentarii de G. Popa Lisseanu, în G. Popa Lisseanu, <i>Izvoarele istoriei românilor</i>, vol. XIV, Tipografia Bucovina, București, 1939. UAB-T-929.653 P79. <i>Iustiniani Institutiones</i> / <i>Instituțiile lui Iustinian</i>, traducere și note de Vladimir Hanga și Mircea Dan Bob, Universul Juridic, București, 2009. Pall, Francisc; Mureșan, Camil, <i>Lecturi din izvoarele istoriei Evului Mediu</i>, Editura de Stat Didactică și Pedagogică, București, 1961. UAB-T-94(4) P15.
5. Evul mediu. Latina evului mediu dezvoltat Gesta (Notarul Anonim, <i>Gesta Hungarorum</i>). Constituția (<i>Bulla aurea</i> 1222). Raportul (Ricardus, <i>De inventa Ungaria Magna</i>). Scrisoarea (Rogerius, <i>Carmen miserabile</i>). Diploma (<i>Diploma cavalierilor ioaniți</i>). Geografia (Geograful Anonim, <i>Descriptio Europae Orientalis</i>). Portofoliu (Bernard Guenée, <i>Istorie și cultură istorică în</i>	Învățare prin descoperire Exerciții	Bibliografie: *** <i>Documente privind istoria României. Veacul: XI, XII și XIII. C. Transilvania</i>, vol. I (1075-1250), Editura Academiei Române, București, 1951. UAB-T-929.653 R68. Anonimus, Geographus, <i>Descriptio Europae Orientalis</i> / <i>Descrierea Europei orientale</i>, traducere, prefață, introducere și note de G. Popa-Lisseanu, Tipografia Bucovina, București, 1934. UAB-T-94(4) G 36. Anonimus, Notarius, <i>Gesta Hungarorum</i> / <i>Faptele ungarilor</i>, traducere, prefață, introducere și note de G. Popa-Lisseanu, Editura Mentor, București, 2001. UAB-T-94(4) G 36. Guenée, Bernard, <i>Istorie și cultură istorică în Occidentul medieval</i>, traducere de Ovidiu Pecican, Editura Polirom, Iași, 2019. UAB – C – 94(100) G 93.

<i>Occidentul medieval</i>) Timp alocat: 4 ore. Suport de curs: Marcela CIORTEA, <i>Vademecum. Limba izvoarelor istorice: limba latină. Curs practic</i>, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2021. ISBN 978-606-613-198-8. UAB – C – 811.124 C 53.		Pop, Ioan-Aurel; Șipoș, Sorin, <i>Silviu Dragomir și dosarul Diplomei Cavalerilor Ioaniți</i>, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2009. UAB-C- 94(498)''18/19'' P 78. Ricardus, <i>De inventa Ungaria magna / Descoperirea Ungariei mari</i>, traducere de G. Popa-Lisseanu, Tipografia Bucovina, București, 1935. UAB-T-94(4) G 36. Rogerius, <i>Carmen miserabile / Cântecul de jale</i>, traducere de G. Popa-Lisseanu, Tipografia Bucovina, București, 1935. UAB-T-94(4) G 36.
6. Evul mediu. Latina medievală târzie Eseul istorico-filosofic (Dante, <i>Monarchia</i>). Cronica (<i>Chronicon pictum Vindobonense</i>). Scrisoarea privilegială (Vladislav-Vlaicu, <i>domnul Țării Românești, stabilește vămile pe care le vor plăti brașovenii în țara sa</i>). Actul de danie (<i>Actul de danie al voievodului Moldovei Alexandru cel Bun către fosta sa soție, Principesa Ringaila, sora regelui polon Vladislav Jagello</i>). Scrisoarea de opreliște (<i>Porunca lui Iancu de Hunedoara către orașul Brașov despre pacea cu turcii, care se referă și la Vladislav Vodă, și despre necesitatea de a-l împiedica pe Vlad, fiul lui Vlad Dracul, de a-l ataca pe Vladislav</i>). Plângerea (Neagoe Basarab, <i>domnul Țării Românești, se plânge Sfatului din Sibiu de niște meșteri aurari sibieni și mai cu seamă de Celestin</i>). Portofoliu (Ovidiu Pecican, <i>Către marea ruptură. Români din Ungaria angevină și Martin Luther, Disputatio pro declaratione virtutis indulgentiarum</i>) Timp alocat: 4 ore. Suport de curs: Marcela CIORTEA, <i>Vademecum. Limba izvoarelor istorice: limba latină. Curs practic</i>, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2021. ISBN 978-606-613-198-8. UAB – C – 811.124 C 53.	Învățare prin descoperire Exerciții	Bibliografie: *** <i>Chronicon pictum Vindobonense / Cronica pictată de la Viena</i>, text, traducere, și comentarii de G. Popa-Lisseanu, Tipografia Bucovina I. E. Torouțiu, București, 1937. UAB-T-94(4) G 36. Dante, Alighieri, <i>Opere minore (Viața nouă. Rime. Ospățul. Despre arta cuvântului în limba vulgară. Monarhia. Scrisori. Ecloge. Întrebare despre apă și pământ)</i>, traduceri de Francisca Băltăceanu, Titus Bărbulescu, Oana Busuiocanu, Virgil Căndea, Petru Creția, Ștefan Augustin Doinaș, Sandu Mihai Lăzărescu, Elena Nasta, Romulus Vulpescu, comentarii de Oana Busuiocanu, Virgil Căndea, Ștefan Augustin Doinaș și Alexandru Duțu, introducere, tabel cronologic și note introductive de Virgil Căndea, ilustrații de Ion State, Editura Univers, București, 1971. UAB-C-821.131.1 D 17 (Sală). Halichias, Ana-Cristina, <i>Sivdia mediaevalia</i>, Editura Universității din București, 2010^a. Halichias, Ana-Cristina, <i>Glosar de termeni românești din documentele latino-române (Secolele al XIII-lea – al XVI-lea)</i>, Editura Universității din București, 2010^b. Halichias, Ana-Cristina, <i>Latina diplomatică în Țările Române (Secolele XIII-XVI). Studiu lingvistic și documente comentate</i>, Editura Universității din București, 2014. Jakó, Sigismund; Manolescu, Radu, <i>Scrierea latină în evul mediu</i>, Editura Științifică, București, 1971. Jakó, Sigismund; Manolescu, Radu, <i>Scrierea latină în evul mediu. Album</i>, Editura Științifică, București, 1971. Luther, Martin, <i>Scrieri. Vol. II. Reforma și viața socială</i>, traducere de Petru Forna, prefață și introduceri de Daniel Zikeli, Editura Logos, Cluj-Napoca, 2006. UAB – T – 27 L 97. Paraschiv, Mihaela, <i>Documentele latine de cancelarie din Moldova (Secolele XIV-XVIII). Studiu lingvistic și stilistic</i>, Editura Junimea, Iași, 2004. Pecican, Ovidiu, <i>Către marea ruptură. Români din Ungaria angevină. Eseuri istorice</i>, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2020. UAB – C – 94(100) P48.
7. Epoca modernă și contemporană. Neolatina Actul de înnobilare (Sigismund Rákoczy, <i>principele Transilvaniei, confirmă înnobilarea lui Ștefan Iușco și a Anei Petrovai</i>). Tratatul istoric (Demetria Principis Cantemirii, <i>Incrementorum et decremenorum Aulae Othman[n]icae</i>). Legenda istorică (Dimitrie Cantemir, <i>De</i>	Învățare prin descoperire Exerciții	Bibliografie: Bârlea, Octavianus, <i>Ex historia Romana: Ioannes Bob Episcopus Fagarasiensis (1783-1830)</i>, Frankfurt am Main, 1948. Cantemir, Dimitrie, <i>Princeps Moldaviae, Istoria creșterilor și a descreșterilor Curții Othman[n]ice sau Aliothman[n]ice de la primul început al neamului, adusă până în vremurile noastre, în trei cărți, volumul I și volumul II</i>, prefața traducerii românești de Acad. Virgil Căndea, traducere românească și indice de Dan Slușanschi, ediția a II-a revizuită, Editura Paideia, București, 2012. UAB – C – 94(100) C 19 (Sală).

<i>antiquis et hodiernis Moldaviae nominis</i>). Gramatica (Samuil Micu, Gheorghe Șincai, <i>Elementa linguae Daco-Romanae sive Valachicae</i>). Suplexul (<i>Supplex libellus Valachorum</i>). Declarația (Timotei Cipariu, <i>Acte și fragmente</i>). Monografia (Octavianus Bârlea, <i>Ex historia Romena: Ioannes Bob</i>). Portofoliu (Ioan-Aurel Pop, <i>Istoria, adevărul și miturile</i>) Timp alocat: 4 ore. Suport de curs: Marcela CIORTEA, <i>Vademecum. Limba izvoarelor istorice: limba latină. Curs practic</i>, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2021. ISBN 978-606-613-198-8. UAB – C – 811.124 C 53.		Cantemir, Dimitrie, <i>Despre numele Moldaviei: în vechime și azi. Istoria moldo-vlachică. Viața lui Constantin Cantemir. Descrierea stării Moldaviei: în vechime și azi</i>, editarea textului latinesc, aparatul critic și indicii de Florentina Nicolae, traducere din limba latină de Ioana Costa, studiu introductiv de Andrei Ieșanu și Valentina Ieșanu, Academia Română, Editura Fundației Naționale pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2017. Demetrii Principis Cantemirii, <i>Incrementorum et decremenorum Avlae Othman[n]icae sive Aliothman[n]icae Historiae a prima gentis origine ad nostra vsqve tempora dedvctae libri tres</i>, praefatus est Virgil Cândea, critice edidit Dan Slușanschi, Editura Amarcord, Timșoara, 2002. UAB – C – 94 C 19. Dumitran, Daniel, <i>Un timp al reformelor. Biserica Greco-Catolică din Transilvania sub conducerea episcopului Ioan Bob (1782-1830)</i>, ediția a II-a, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2007. UAB – C – 2 D 90. Edroiu, Nicolae, <i>Introdúcere în Științele auxiliare ale Istoriei</i>, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 1992. UAB-C-94 E 18 (Sală). Pop, Ioan-Aurel (coord.); Dăncuș, Mihai; Dincă, Adinel Ciprian; Mârza, Andreea, <i>Diplome maramureșene din secolele XVI-XVIII, provenite din colecția lui Ioan Mihalyi de Apsa</i>, Editura Academiei Române, București, 2010. UAB – C – 94 D 51. Pop, Ioan-Aurel, <i>Istoria, adevărul și miturile</i>, ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2018. UAB – C – 94(498) P 78. Prodan, David, <i>Supplex Libellus Valachorum. Din istoria formării națiunii române</i>, Editura Enciclopedică, București, 2013. UAB – C – 94 P 94.
Bibliografie suplimentară: Andronescu 1966 = Șerban Andronescu, <i>Cadmos. Scurtă istorie a scrisului</i>, Editura Științifică, București, 1966. Bunea 1902 = Augustin Bunea, <i>Episcopii Petru Paul Aron și Dionisiu Novacovici sau Istoria Românilor Transilvăneni de la 1751 până la 1764. Cu 250 documente române, magiare, latine, franceze, italiene și germane, publicate în întregime ori în extras</i>, Tipografia Seminarului Archidieceșan, Blaș, 1902. Bunea 2010 = Augustin Bunea, <i>Stăpânii Țării Oltului. Discurs de recepție la Academia Română</i>. Ediție de Marcela Ciorte. Studiu introductiv de Ion-Aurel Pop, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2010. Bunea 2012 = Augustin Bunea, <i>Din istoria românilor. Episcopul Ioan Inocențiu Klein (1728-1751)</i>. Ediția a II-a, realizată prin confruntarea cu manuscrisul original de Ioan Chindriș și Niculina Iacob, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012. Capitularia 1883 = <i>Capitularia Regvm Francorum</i>, denuo edidit Alfredus Boretivs. Tomvs primvs. Impensis Bibliopolii Hahniani, Hannoverae, MDCCCLXXXIII. Chindriș 2003 = Ioan Chindriș, <i>Transilvanica. I. Studii și secvențe istorice</i>, Editura Cartimpex, Cluj-Napoca, 2003. Chindriș, Iacob 2007 = Ioan Chindriș, Niculina Iacob, <i>Petru Pavel Aron</i>, Editura Astra, Blaș, 2007. Chindriș, Iacob 2016 = Ioan Chindriș, Niculina Iacob, <i>Petru Maior în mărturii antologice</i>, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2016. Deteșan 2007 = Daniela Deteșan, <i>Dosarul procesului lemenian</i>, vol. I. Traducerea textelor din latină de Vasile Rus, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2007. Deteșan 2008 = Daniela Deteșan, <i>Procesul lemenian (1843-1846)</i>, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008. Deteșan 2012 = Daniela Deteșan, <i>Dosarul procesului lemenian</i>, vol. II. Traducerea textelor din latină de Vasile Rus, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012. Documente I¹ 1956^a = <i>Documente privind istoria României. Introducere</i>, vol. I, Editura Academiei Române, București, 1956. Documente I² 1956^b = <i>Documente privind istoria României. Introducere</i>, vol. II, Editura Academiei Române, București, 1956. Glosar 2003 = Susana Andea, Lidia Gross, Viorica Pervain, Aurel Răduțiu, Vasile Rus, <i>Glosar de latină medievală a documentelor care ilustrează istoria Transilvaniei</i>, vol. I, fasc. 1, lit. A-B, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003. Halichias 2010^c = Ana-Cristina Halichias <i>Mediaevalia et neolatina</i>, Editura Universității din București, 2010. Hurmuzaki 1887 = <i>Documente privitoare la istoria românilor culese de Eudoxiu de Hurmuzaki</i>. Publicate sub auspiciile Academiei Române și ale Ministeriului Cultelor și Instrucțiunii Publice, volumul I, 1199-1345, culese și însoțite de note și variante de Nic. Densusianu. Cu cinci tabele		

- litografice. București, 1887.
- Maior 2001 = Grigore Maior, *Institutiones Lingvae Valachicæ. Lexicon Compendiarium Latino-Valachicum*, vol. I-II. Ediție, studiu introductiv, note și indice de Alin-Mihai Gherman. Cuvânt înainte și rezumat de Iacob Mârza, Alba Iulia, 2001.
- Pall 1997^a = Francisc Pall, *Inochentie Micu-Klein. Exilul la Roma (1745-1768)*. Studiul *Exilul lui Inochentie Micu-Klein la Roma (1745-1768)*, selecția și transcrierea documentelor, aparat critic de Francisc Pall. Cuvânt înainte de ÎPS Lucian Mureșan. Prefață de Pompiliu Teodor. Ediție îngrijită și indice de Ladislau Gyémánt, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1997.
- Pall 1997^b = Francisc Pall, *Inochentie Micu-Klein. Exilul la Roma (1745-1768)*. *Documente inedite*, vol. II/1, Documentele 1-144, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1997.
- Pall 1997^c = Francisc Pall, *Inochentie Micu-Klein. Exilul la Roma (1745-1768)*. *Documente inedite*, vol. II/2, Documentele 145-343, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1997.

Dicționare on-line:

F. Gaffiot, *Dictionnaire latin français*, Hachette, Paris, s.a.

<https://www.lexilogos.com/latin/gaffiot.php>

Dicționar latin-român

<http://www.limbalatina.ro/dictionar.php>

Sitografie:

1.

Arthur E. Gordon, *Illustrated Introduction to Latin Epigraphy*,

<https://books.google.ro/books?id=ywI6SDUgk4C&printsec=frontcover&hl=ro#v=onepage&q&f=false>

Cicero ad Atticum, <https://www.thelatinlibrary.com/cicero/att2.shtml#19>

Cicero in Catilinam: https://www.hs-augsburg.de/~harsch/Ludus/lud_1116.html.

Galia în timpul lui Caesar: <http://mundoantiguo.net/galos/>.

Gallia, hartă în alb: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:MapGalliaParts.png>.

Harta Franței: <http://harti.technorati.ro/franta-hartiharta-politica>.

Roma în sec. VI a. Chr.: <https://www.thinglink.com/scene/895346714620198913>.

2.

Asia mică în zilele noastre: <https://www.thinglink.com/scene/761982408873476098>.

Campaniile lui Caesar: <https://battleofpharsalus.weebly.com/aftermathimpact.html>.

Drumurile, <http://en.antiquitatem.com/all-roads-lead-men-to-rome-viae-romanae>

Moneda împăratului Traian:

<https://istoriesinumismatica.wordpress.com/2013/05/04/descifrarea-inscriptiilor-de-pe-monedele-antice/>.

Miliarul de la Aiton,

[https://www.academia.edu/5146302/Florin_FODOREAN - Izvoare epigrafice privind drumurile din Dacia roman%C4%83](https://www.academia.edu/5146302/Florin_FODOREAN_-_Izvoare_epigrafice_privind_drumurile_din_Dacia_roman%C4%83)

Provincii romane în Asia Mică: <http://www.biblestudy.org/roman-empire/roman-provinces-in-new-testament/asia-galatia-bithynia.html>.

3.

Convertirea lui Constantin, <https://www.alamyimages.fr/gravure-sur-bois-representant-la-conversion-de-constantin-le-grand-avant-la-bataille-de-pont-milvius-constantin-le-grand-272-ad-ad-337-un-empereur-romain-d-origine-illyrienne-en-date-du-19e-siecle-image186393769.html>.

Festus, <https://uiaic.academia.edu/NeluZugravu>.

Imperiul Roman la 117 p. Chr.,

<https://www.ancient.eu/uploads/images/266.png?v=1485680721>

Invaziile barbarilor, <http://bbouillon.free.fr/univ/hl/Fichiers/Cartes/invas.htm>

Pseudo-Aurelius Victor, <https://uiaic.academia.edu/NeluZugravu>.

4.

Clovis I, dictând Legea Salică, <https://www.ancientpages.com/2017/12/13/what-was-lex-salica/lexsalicaclovis11/>

Glosar de istorie, https://www.wikiwand.com/ro/Glosar_de_istorie

Imperiul lui Carol cel Mare, https://www.lot-art.com/auction-lots/Imperium-Caroli-Magni-Occidentis-Imperatoris-ad-Finem-Kitchin-Thomas/457-imperium_caroli-28.4.21-oldworld

Invaziile barbare, <http://bbouillon.free.fr/univ/hl/Fichiers/Cartes/invas.htm>

Monograma lui Carol cel Mare și moneda, <https://enacademic.com/dic.nsf/enwiki/2862>

5.

Bak, János M., *Online Decreta Regni Mediaevalis Hungariae. The Laws of the Medieval Kingdom of Hungary*, 2019. *All Complete Monographs*. 4.

https://digitalcommons.usu.edu/lib_mono/4

Comitatele Ungariei, https://ro.wikipedia.org/wiki/Comitatul_Bihor#/media/Fi%C8%99ier:Hungary_Bihar.png
Diploma Cavalerilor Ioaniți, <https://archive.is/20130702062708/http://www.arcanum.hu/mol/lpext.dll/fejer/413/416/50b>
Glosar de istorie, https://www.wikiwand.com/ro/Glosar_de_istorie
Harta voievodatelor, <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/diploma-cavalerilor-ioaniti-1247-izvoare-istorice>
Monograma lui Carol cel Mare și moneda, <https://enacademic.com/dic.nsf/enwiki/2862>
Pecetea Bulei de Aur 1222, <https://static-cdn.arcanum.hu/nfo-resources/magyarnemzettortene-pic/magyarnemzettortene/szb-02-261.jpg>

6.

Basarabii din Țara Românească, https://www.wikiwand.com/ro/Dinastia_Basarabilor
Dante, *Monarchia*, <https://www.thelatinlibrary.com/dante/mon3.shtml#XIII>
Ducat emis în vremea lui Vlaicu Vodă în Muntenia, avers, revers, <http://romaniancoins.ancients.info/vladislav1.htm>

7.

Acte și fragmente latine romanesci pentru istoria așezărilor romane mai ales unite, editate și anotate de Timotei Cipariu Canonic,

Blasiu, Cu tiparul Seminarului diecesanu, MDCCCLV, <http://dspace.bcucuj.ro/handle/123456789/78843>
Blazonul Familiei Apșa și Blazonul Familiei Petrovay, https://www.wikiwand.com/ro/Blazoane_ale_familiei_boiere%C8%99ti_din_%C8%9B%C4%83rile_rom%C3%A2ne
Deviza *E pluribus unum*, <https://educalingo.com/ro/dic-en/e-pluribus-unum>
Deviza *Nihil sine Deo*, <https://ro.scribd.com/document/428977923/Inceputul-regimului-comunist>
Deviza *Unus pro omnibus, omnes pro uno*, <http://www.filateliadigital.com/la-guerra-de-dos-mundos/>
Elementa Linguae Daco-Romanae sive Valachicae, Vindobonae, 1780, <http://bjmures.ro/bd/S/001/02/S00102.pdf>
Gravură înfățișând negocierile de la Karlowitz, <https://www.mozaweb.com/ro/lexikon.php?cmd=getlist&let=IMAGE&sid=TOR&pg=4>

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile au fost gândite de așa manieră încât să ofere studentului de la specializarea „Istorie” instrumente de bază necesare atât în munca la catedră, cât și în aceea de pe un șantier arheologic și chiar din cercetarea de profil, în orice segment de activitate profesională în care ar fi nevoit să se confrunte singur cu citirea, transcrierea, eventual traducerea unui text de dificultate medie din limba latină.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.5 Seminar/laborator Curs practic	CE. 1.1. Calitatea exprimării, comunicarea scrisă eficientă în limba română CE. 1.2. Abordarea în diverse perspective interpretative a fenomenelor lingvistice, operarea cu terminologia de specialitate	orală (O): conversația; expunerea liberă	50%
	CE. 1.1. Calitatea exprimării, comunicarea scrisă eficientă în limba română CE. 1.4. Calitatea și cantitatea cunoștințelor însușite	practică (P): exerciții gramaticale, traducere, mănuierea dicționarului	50%
10.6 Standard minim de performanță: SP1. Elaborarea unui discurs oral / scris complex, bogat lexical și sintactic, articulat precis din punct de vedere logic, pentru rezolvarea unor exerciții și traduceri de texte simple din limba latină.			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

21.09.2025

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

01.10.2025